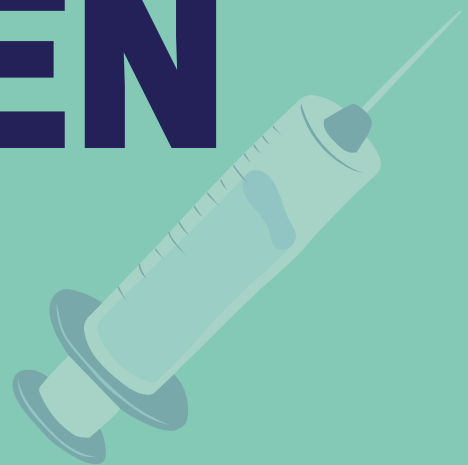

SO ŠAJ TE UŽAREN PAL TUMARO OČKIŇIBEN PAL O NASVAL'IPEN COVID-19

O PHERDIPEN

1. Hiñi e vakcina pro nasva'ipen COVID-19 bidarangutñi?
2. Arakhela man e vakcina pro nasva'ipen COVID-19?
3. Save pharipena hine la vakcinatar pro nasva'ipen COVID-19?
4. Dukhal o korkoro očkiñiben?
5. Šaj chudav o nasva'ipen COVID-19 la vakcinatar?
6. Kaj pes šaj dav te očkinel?
7. So šaj te kerav, kana pes našunav lačhes angle vakcina?
8. Šaj pal o očkiñiben pro nasva'ipen COVID-19 nasva'arav the aver manuša?
9. Šaj pes pal e vakcina visa'uvav kije sakod'iveskere keribena the bu'í?
10. So šaj te kerav dureder?
11. Aktualnones keribena kijo registracija the oda so šaj te kerav.

Andre adi cikñi gend'i tumen genen savore palepheñibena pro jekbuter phučibena pal e vakcina pro nasva'ipen COVID-19 andre očkiñiben.

Le dženen, save šaj oven jekhbuter komplíkaciji paš e infekcija COVID-19, očkinen pro COVID-19 sar elšenen (o sastipnaskere, o butakere pal o socijalno službi perdal o phure manuša, o terenno socijalno butakere, sastipnaskere koordinatora the o asistenta andal o saste regijoni, o butarere andal o kriticko infrastruktura, sar hine o phandle, slugadža, hasiča the aver.) Andre dujti vlna očkinen le dženen andre bešibnaskere khera pal o socijalno službi perdal o phure manuša, savoren dženen so hin lenge buter sar 65 berš, the save hine but berša nasvale. Andre triti vlna pes očkinena o manuša save hine thode avri andro baro rizikos savo pes lidžal le nasvalipnaha COVID -19 sar hine o sikhlarde, bikhereskere, o manuša save dživen andre avri čhide romane thana, the o denašle manuša.

E vakcina savi adaj hiši, perel maškar elšine, savi sasschvalimen la Europakeraha drabeskeraha komisijaha the le Themeskeroha ustavoha perdal e kontrola le drabendar andre Slovačiko, sar bidarangutni the igen lači.

Kadi lekhad'i informacija hiši perdal ola manuša, so pen kampelas bi te interesinel pal o očkiniben pro COVID-19.

Andre Skovačiko pes šaj pal o priačhaviben chasňarena duj tipi le vakcinendar pro COVID -19. Andre klinicko probi pes sikhad'a, kaj kempel te del duj davki perdal o butberšengero lačo arakhiben.

Hiñi e vakcina pro nasvalipen COVID-19 bidarangutñi?

E vakcina sas testujime pro buter sar 40 000 manuša andre averutne thema, u sikhada pes sar bidarangutñi. Adadives sas laha očkimen imar vajkeci milijona manuša u dereder pes ginel sar bidarangutñi.

Arakhela man e vakcina pro nasvalipen COVID-19?

Buter sar 99% očkimen manuša kerena lačo arakhiben perdal o nasvalipen COVID -19 pal dujti davka la vakcinatar,vaj pal 10-14 d'ivesa pal e dujti davka. Frimeder sar 10 % očkimen manuša šaj the pal o očkiñiben nasval'on pro COVID-19, al'e o nasvalipen hino imar lokeder.

Save pharipena hine la vakcinatar pro nasvalipen COVID-19?

O pharipena la vakcinatar pes den te kontrol'inel, al'e kempel angle o očkiñiben, čačikanes te phenel le sast'ipnaskerenge, save hin tumen nasvalipena vaj alergiji.

Perdal o zabezpečimen terd'ipen la vakcinatar the o dochud'ipen pal o sast'ipnaskero bajišagos paš e alergicko reakcija pes očkinel andre špita'a. O priznaki andre pharipena la vakcinatar pen šaj dičhon pal e elšiši davka, no te len tumen imar hine, den tumenge the dujti davka.

Maškar jekhbuter pharipena peren: e dukh the o šuv'ipen andre than kaj tumen suriñen, o šuniben andro vast, kaj tumenge surinde e injekcija. Šaj pes oda šunel pal 1-2 d'ivesa pal o očkiñiben.

Šaj pes arakhel the o šuniben le mard'ipnastar, dukhal o šero, slabe san, vaj hine tumen ajse priznaki sar paš e chripka. O šuniben la horučkatar pes šaj arakhel pal elšine 2-3 d'ivesa pal o očkiñiben. Kana hiñi e horučka bari, šaj ovel, kaj tumen hin COVID -19, abo aver infekcija (akor vičinen peskere doktoriske). Frimeder pharibena hin o lol'ipen le thaneske kaj tumen surinde the o šuvl'ipen perdal o limfaticke uzlini.

Kana hin tumen o pharipena la vakcinatar, kampelas bi tumende na keren nič. Kana tumen oda dukhal, the hin tumen bari horučka kiden o tableti, kaj hino o paracetamol - o Panadol, Paralen the aver. (pal oda so hino lekhado andro letakos paš o draba), kaj tumen pen te šunen feder.

Ala priznaki l'ikeren frimeder sar jekh kurko. Kana hine o priznaki goreder vaj daran, vičinen, the den дума peskere doktorih.

O vičiñiben pal o pharipena la vakcinatar šaj keren online pro webos pro Themeskero ustavos vaš e kontrola le drabendar (ŠÚKL) www.sukl.sk vaj pro lengero telefoneskero gindo +421250701206, vaj phenen peskere doktoriske. Nakamadune pharipena pen vičinen the pro Regijonalno urados vaš o sast'ipen (RÚVZ).

Dukhal o korkoro očkiñiben?

O očkibnaskero pochtannane but (0,3ml) u del pes saña suvaha andro mas pro phiko, imar o korkoro suriñipen hino charno, u na dukhal. E cikñi dukh the o baruñipen andre than kaj surinen šaj pal'is dukhal, vašoda hino lačhes kana pes o čačimusakero manuš del te očkinel andro balogno phiko, the o balogno musakero manuš pes del te očkinel andre čačo phiko. Adi dukh jekhetane le pharipenca džal tele korkori nasigeder ča pal vaj keci d'ivesa.

Šaj chudav o nasvalipen COVID-19 la vakcinatar?

La vakcinaha, sava ovena, vaj imar sas očkime, našti vičinel avri o nasvalipen COVID -19, vašoda kaj nane andre o virusis SARS-CoV-2. Te frima pal o očkiñiben uštiden a o priznaki le nasvalipnastar COVID-19, šaj ovel kaj tumen pen infikind'an le nasvalibnaha COVID-19 angle o očkiñiben. O priznaki šaj oven ča frimeder pharipena la vakcinatar. Ala nane ajse zorale, u l'ikeren 2-3 d'ivesa.

Jekhbareder priznaki le nasvalipnastar COVID -19 hine:

- nevo biačhado chasaben (mek ča o šuko chasaben)
- bari horučka
- našaviben the o visariben te achal'on šmakos vaj o ņuchos.

Kana hin tumen varesave priznaki le nasvalipnastar COVID -19 vaj pes e horučka l'ikeren buter sar duj d'ivesa, ačhen khere the vičinen peskero doktoris.

Kaj pesšaj dav te očkinel?

Te očkinel pes del ča ande očkibnaskere centri andre špital'a, save hin o technicko vibavenost'a. Jekh pal aver pes kerena the aver kapaciti. Pro očkiñiben perdal o špecificko grupi šaj ačhaven neve thana.

So šaj te kerav, kana pes našunav lačhes angle vakcina?

Kana pen tumennašunen lačhes, feder hin te užarel, kana pen šunena feder, u den pen te premangel pro očkiñiben. Dojekh dženo džanel, kaj pes našti te očkinel, te amen hin e horučka, vaj aver priznaki pal e akutni infekcija, u akor kempel o očkiñiben te prethovel. Kampelas bi tumende al'e so jekhsigeder te džal pro očkiñiben, kana tumenge predžana ala priznaki. Tiš nakamplelas bi amen te džal pro očkiñiben, kana sam andre kherutni izolacija vaj karantena. Kana tumen na džanena sar so te kerel, phučen tumare doktoristar.

Šaj pal o očkiñiben pro nasvalipen COVID-19 nasvalarav the aver manuša?

Mek nane prindžardo, kaj e vakcina na domukhela oleste, sar džal o virusos pre aver manuša, al'e užaras kaj pes kada rizikos but cikñarela. Vašoda furt kempel te líkeren o opatreñja save hine avri dine, kaj te arakhas peskero pašalipen the le manušen save šaj jekhbuter te nasval'on.

Vašoda the prekal o očkiñiben musaj te líkeren o opatreñja:

- ma džan pašes kije nasvale manuša
- uraven vareso, so učarel o muj the o nakh, vaj phiraven e maska
- bajinen te thovel furt o vasta

Šaj pes pal e vakcina visaluvav kije sakodiveskere keribena the buti?

Ha, kampelas bi tumende te kerel dureder sakoddiveskere keribena, kana tumen pes šunen lačhes. Del pes te phenel, kaj tel o 48 ora pal o očkiñiben našti te kerel phari buti, the pijel e thardi. Tetumen bares dukhal o vast, the kana hino o vast slabo, nakampelas bi tumende te hazdel phare buta. O špecificko thovibena pre korkore vakcini hine dine avri andre o lekhade informaciji perdal o chasñarde. Genen savore informaciji adaj: www.sukl.sk.

So šaj te kerav dureder?

Dolikeren o thovibnaskero terminos pal e dukti davka la vakcinatar. Pal o terminos ovena informinen andre sms hiros, vaj andre e - mailos. Bečelinen o thovibena pal o vachtoskero intervalis, savo hin dino maškar 1 the 2 davka la vakcinatar. Na mangel e dujti davka la vakcinatar sigeder, šaj pes te cikñarel e efektivita la vakcinatar.

Kana avlan nasig pre vakcina, den tumenge te del e vakcina so jekhsigeder. O očkiñiben nakampel te chudel mek jekhvar. Kampelas bi tumende te ovel o l'il pal o očkiñiben so jekhsigeder lekhade terminoha, savo kampelas bi te el dži 21 vaj 28 d'ivesa andal o elšino očkiñiben. Hin oda igen baro te el soduj davki andal jekh vakcina, vaš o jekhfeder arachñipen.

O aktualnones keribena kije registracija pro očkiñiben the oda so šaj te kerel.

1. Pro očkiñiben pes registrinen pro portal'is: www.korona.gov.sk
2. Pal eregistracija tumen dena o vol'na terminipro očkiñiben andre vakcinakerecentri, save hine andre špital'a pašal tumaro bešibnaskero than. Šaj tumenge kiden avri o vol'no terminos savo kamen, the kajkamen tumen te del očkinel andro vakcinakero centros.
3. Paš e registracija merkinen pr'oda kaj te den lačhes tumare kontaktne informaciji mek ča mobilno telefoneskero gindo, vaj o emailos.
4. Pro očkiñiben musaj te džan saste, nast'i aven andre karantena, vaj andre kherutñi izolacija.
5. Angle o očkiñiben na kampel te kerel o testos pro COVID -19.
6. Pro očkiñiben aven sigeder, u l'ikeren o sthovibena.
7. Angle o očkiñiben tumen phučen pal savoro, u kana tumen priačhen pr'oda, lekhaven o informimen ačhiben.
8. E vakcina tumen dena suribnaha andro phiko.
9. Andro than kaj pes očkinel, užarena pal o inštrukciji le personal'istar 15 dži 30 minuti.
10. Kampelas bi tumen te chudel e informacija pal o nav la vakcinatar, o gindo la šaržatar.
11. Vičinen uphenen peskere doktoriske pal tumaro očkiñiben.
12. Pro očkiñiben pal e dujta davka pes na musaj te registrinel o terminos tumenge bičhavena andre SMS vaj emailoha.
13. Kana chudena o pharipena pal o očkiñiben, te tumenge avela goreder, abo tumen daran vaš peske, phenen peskere doktoriske, u jov dikhela so te kerel dureder.

Merkišagos! Arakhade san dži pal efa d'ivesa pal e dujti davka.

O OČKIŇIBEN AŽUTINEL TE ARAKHEL TUMARO SASTĪPEN, THE TUMARE JEKHPAŠEDEDER, THE OLEN SAVE HINE JEHHDUKHAVEDER.

Konzil'ijum palo džandle manuša

Te tumengekempel buter informaciji pal o očkiŇiben pro nasva'ipen COVID -19 arakhena len:

www.sukl.sk

www.uvzsr.sk

www.health.gov.sk

www.standardnepostupy.sk (kotor pal o COVID-19 perdal o nasvale)

www.slovenskoproticovidu.sk

www.zdraveregiony.eu